

Alevi Bektaşî Öğretisinde Ahlak Eğitimi*Emrah Karapolat¹***Giriş**

Günümüz dünyasında insanlık sanayi, teknoloji, bilim gibi pek çok alanda ciddi ilerlemeler kaydetmiş olsa da ahlaki anlamda aynı başarıyı yakalayamamıştır. İnsanlığın yaşadığı ahlaki bunalımın pek çok nedeni vardır. Bunların başında sağlıklı bir ahlak eğitiminden yoksun olmak gelmektedir. Ahlak eğitimi sayesinde birey ve toplum kötü davranışlardan uzaklaştırılıp iyi meziyetlerle donatılabilir. Tarihsel süreçte insanların ahlak konusunda bilgilendirilmesi için çok sayıda eser yazılmıştır. Bu konuyla ilgili özellikle İslami gelenekte ortaya konulan kaynak eserler önemli bir yere sahiptir. Sözelimi İbni Miskeveyh'in Tehzibü'l-Ahlak'ı, Nasiruddin Tûsî'nin Ahlâk-ı Nâsîri'si, Kınalızade Ali Efendi'nin Ahlak-ı Alai'si, Celâleddin Devvânî'nin Ahlâk-ı Celâlî'si kaleme alınmış kültürel miraslarımız arasındadır. Ahlak eğitimi konusu, literatür incelendiğinde din eğitimi biliminde en çok çalışılan konular arasında gelmektedir. Ahlak eğitimi hem nitel hem de nicel pek çok araştırmaya konu olmuştur.

Tanıtmı ve incelemesi yapılan "Alevi Bektaşî Öğretisinde Ahlak Eğitimi" isimli eser, Prof. Dr. Osman TAŞTEKİN tarafından kaleme alınmıştır. 1985'te Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun olan Taştekin, 1998'de aynı üniversitenin Din Eğitimi bilim dalında "Kıyamet ve Ahiretle İlgili Kavramların Öğretimi" adlı teziyle doktorasını tamamladı. 2011 yılında çalışmaya başladığı Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyeliği görevine halen devam etmektedir.

Gazi Kitabevi tarafından 2021 yılında 1. baskısını gerçekleştirmiş olan 224 sayfalık "Alevi Bektaşî Öğretisinde Ahlak Eğitimi" adlı eser, bir önsöz ve giriş ile üç bölümden oluşmaktadır. Bölümler ise şunlardır: "Ahlak ve Eğitim", "Alevi-Bektaşî Öğretisinde Eğitim" ve "Alevi-Bektaşî Öğretisinde Ahlaki İlkeler". Sistemati olarak belirli alt başlıklar halinde oluşturulan ana bölümlerin her biri kendi içinde düzenli bir yapıya sahiptir. Eserin temel konusu, Alevi-Bektaşî inanç yapısında ahlak eğitimi ve öğretimi sürecinin informal eğitim formatı içinde nasıl gerçekleştiğini sistemli bir şekilde ortaya koymaktır.

Taştekin, eserin giriş kısmında yapmış olduğu bu çalışmanın temel amacını açıklamaktadır. Yapılan araştırmanın amacı, "Alevi-Bektaşî inanç yapısı içinde ahlak kavramına nasıl yaklaşıldığını, ahlak eğitimine verilen önemi, kaynakları ve bu süreçte hangi unsurların devrede olduğunu göstermektir" (s. 4) şeklinde belirtilmektedir. Esere baştan sona bir bütün olarak bakıldığında çalışmanın amacına ulaştığı ifade edilebilir. Nitekim eserde Alevi-Bektaşî inanç yapısının ahlak kavramına ve ahlak eğitimine yaklaşımının nasıl olduğu, bu inanç yapısının temel kaynakları referans alınarak etraflıca ortaya konulmuştur. Diğer taraftan Taştekin, Alevi-Bektaşî inanç yapısındaki ahlaki ve ahlak eğitimini tafsilatlı bir şekilde ele alarak ahlak eğitimine farklı bir açıdan bakma imkânı da sunmaktadır. Ahlak eğitimine ilişkin farklı kültür ve inanç yapılarındaki yaklaşımları ortaya koymak din eğitimi bilimi açısından son derece önemlidir.

¹ Emrah KARAPOLAT, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Din Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Eposta: karapolatemrah04@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0194-9897

Alevi-Bektaşî geleneğindeki ahlak eğitimi ve öğretiminin bu denli kapsamlı bir biçimde daha önce herhangi bir araştırmaya konu edilmemesi eserin önemini ve konu itibariyle özgün olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, yukarıda da değinildiği üzere din eğitimi bilimine önemli bir katkı sağlamaktadır. Çalışmanın din eğitimi alanında önemli bir boşluğu doldurduğu söylenebilir. Çok iyi bilinir ki ahlak eğitimi, din eğitimi biliminin alt dallarındandır. Bu bakımdan ahlak eğitimi hususunda yapılan çalışmalar hem bu alana fayda sağlamakta hem de günümüzdeki ahlak eğitimine farklı bir pencereden bakma imkânı sunmaktadır. İncelemesi yapılan bu eserin de aynı işlevi gördüğü ifade edilebilir.

Taştekin, eserini oluştururken Alevi-Bektaşî klasik eserlerinden olan *Cafer-i Sâdik Buyruğu*, *Makalât*, *Şeyh Sâfi Buyruğu*, *Erkânnâme*, *Velayetnâme*, *Hızırnâme*, *Kitâb-ı Dâr*, *Kitâb-ı Cabbâr Kulu* başta olmak üzere, çalışma konusuyla ilgili kaleme alınan eserlerden, sempozyum bildirilerinden ve makalelerden istifade etmiştir. Yazarın eserinde referans aldığı çalışmaları eğitim öğretim açısından incelemeye aldığını da ifade etmek gerekir. Taştekin, araştırmasının konusunu ilgilendiren çalışmalara geniş çerçevede müracaat etmekle birlikte özellikle Alevi-Bektaşî klasik eserlerine yoğunluklu olarak başvurmuştur. Eserde Alevi-Bektaşî öğretisinde ahlak eğitimi konusu işlenirken zengin miktarda yazılı kaynaklardan yararlanılmıştır.

Taştekin, eserinin giriş kısmında insanı ahlaki açıdan eğitmeden önce onu iyi tanımak gerektiğini belirtir. Ona göre ahlakın temel objesi olan insanın iyi bir şekilde tanınmaması onun eğitilip islah edilmesini güçleştirecektir. Bu nedenle insanı sosyal, zihinsel, kültürel, duygusal ve psikolojik açıdan tanımak eğitimcinin işini kolaylaştıracaktır. (s. 2) Taştekin'in vurgulamaya çalıştığı bu husus eğitim açısından meseleye bakıldığında son derece önemli bir yerde konumlanmaktadır. Çünkü insanı bütün yönleriyle tanımadan onun ahlaki açıdan geliştirilmesini sağlamak mümkün değildir.

Taştekin, eserinin birinci bölümü olan "Ahlak ve Eğitim" başlığı altında öncelikle çalışmanın temel kavramları olan ahlak ve eğitim kavramları üzerinde durmuştur. Sonrasında din-ahlak ilişkisi, ahlakın evrenselliği meselesi, İslam ahlakının genel çerçevesi ve ahlak eğitimi konularına değinmiştir.

"Ahlak ve Eğitim Kavramları Üzerine" adlı konu başlığı altında söz konusu kavramların tanımı yapılmıştır. Bu başlık altında yazar, yapılan çalışmalarda eğitim kavramının tanımlarının genel itibariyle örgün eğitim kurumlarının amaç ve işleyişine göre yapıldığı tespitinde bulunmuştur. Ona göre esasında eğitim, hem formal hem de informal olarak birey üzerinde bir değişim ve gelişimi hedefleyen bir süreçtir. Dolayısıyla eğitim kavramının tanımının da bu çerçevede yapılması gerekmektedir. (s. 11-12) Yazarın söz konusu tespitinin yerinde olduğunu ifade etmek gerekir. Zira yapılan çalışmalara bakıldığında eğitim kavramının tanımlarının ekseriyetle örgün eğitim kurumlarının amaç ve işleyişine göre yapıldığı görülmektedir. Yazarın bu konuya dikkat çekmesi, eğitim tanımının formal ve informal eğitim sürecinin göz önüne alınarak yapılmasına katkı sağlayabilir.

Birinci bölümünün konu başlıklarından olan "Din-Ahlak İlişkisi ve Ahlakın Evrenselliği Meselesi" başlığında, ahlaki kaidelerin temellendirilmesinde farklı yaklaşımların olduğundan söz edilmiş ve ahlaki davranışların işlevsel hale gelmesinde din olgusunun etkileyici özellikte olduğu görüşü savunulmuştur. Ahlakın evrenselliği konusunda ise genel ahlak kaidelerinin tüm dinlerin ortak paydası konumunda olduğu ve evrensel yargıya ters düşmediği vurgulanmıştır. (s. 13-17)

Taştekin, "İslam Ahlakı" konu başlığında, özetle İslam ahlakının temel kaynaklarının Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberin sünneti olduğunu açıklamaktadır. (s. 18) Yazar, birinci bölümün son konusu olan "Ahlak Eğitimi" konu başlığında ise ahlakın her dönemde eğitimin hem amacı hem de konusu olduğunu vurgulayarak ahlak eğitiminin önemine işaret etmiştir. Bununla birlikte ahlak eğitiminin temel amacının iyi insan tipi yetiştirmek ve çirkin bir eylem olarak kabul edilen davranış bozukluklarını ortadan kaldırmak olduğunu ifade etmektedir. Son olarak, ahlak eğitiminin örgün eğitim süreci yanında asıl olarak ailede verilmesi gerektiğini belirtmektedir. Zira ahlaki anlamda gerekli alt yapıdan yoksun yetişen çocukların okulda bu alanda etkili bir şekilde yetiştirilmesi güç olacaktır. Bu bakımdan söz konusu eğitimin özellikle

çocukluk döneminde aile içinde verilmesi en uygun yoldur. (s. 21-24) Yazarın bu görüşünün son derece önemli ve anne babalar tarafından dikkate alınması gereken mühim bir mesele olduğunu belirtmek gerekir. Nitekim bireyin yetişkinlik dönemindeki tutum ve davranışlarının özellikle çocukluk döneminde aldığı ahlaki eğitime bağlı olarak şekillendiğini söylemek mümkündür. Bu bakımdan en erken dönemden başlamak üzere çocukluk dönemindeki aile içi ahlak eğitimini önemsemek en uygun yaklaşım olacaktır.

“Alevi-Bektaşî Öğretisinde Eğitim” isimli ikinci bölümde, Alevilik ile ilgili bilgi ve becerilerin nasıl kazandırıldığı, bu süreç boyunca kullanılan öğretim yöntemlerinin neler olduğu konuları ele alınmaktadır. Bu bölümde genellikle Alevi-Bektaşî öğretisinde öğretici ve öğrenen konumunda olan bireylerin nitelikleri ve işlevleri, eğitim-öğretim mekânları, bu öğretiyi besleyen kaynaklar ve kullanılan öğretim yaklaşımları gibi konular değerlendirilmektedir.

İkinci bölümün başında esas konuya giriş yapılmadan önce ilk olarak eğitimin bir kültürleme aracı olduğu vurgulanmış ve eğitimin çeşitlerinden söz edilmiştir. (s. 25-28) Taştekin, “Alevi-Bektaşî Öğretisinde Eğitim Şekli” adlı konu başlığında iki konuyu ele almıştır. Bu konulardan ilki “Örgün Eğitimde Alevilik” konusudur. Yazar, örgün eğitimde zorunlu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders kitaplarında işlenen Alevilikle ilgili konuları değerlendirmiştir. Alevilik konusunu içeren bilgilerin ilköğretim döneminde 5, 6 ve 7. Sınıf ders kitaplarında; ortaöğretimde ise 10, 11 ve 12. Sınıf ders kitaplarında kısmen işlendiğini aktarmaktadır. Bununla birlikte 12. Sınıf DKAB ders müfredatında yer alan Alevilikle ilgili konuların diğer sınıf müfredatlarına kıyasla daha kapsamlı bir biçimde ele alındığı tespitinde bulunmuştur. Yazar bu konu altında örgün eğitim içerisindeki din eğitiminin ağırlıklı olarak sünni anlayışa dayanmasından ötürü Alevi kesimlerce hoş karşılanmadığı bilgisini de aktarmıştır. Aynı zamanda DKAB dersinin zorunlu olup olmaması ile alakalı ortaya atılan tartışmalara da yer vermiştir. (s. 29-37) Daha önceki dönemlerde Alevilerle alakalı yapılmış bilimsel çalışmalardan hareketle böyle bir değerlendirme yapan yazarın, söz konusu tartışmaları ele alırken son derece nesnel bir tutum içinde olduğunu ve kişisel bir yargıda bulunmaktan kaçındığını belirtmek gerekir.

Ele alınan bir diğer konu ise, “İnformal Eğitim Formatında Alevilik-Bektaşîlik” konusudur. Alevi-Bektaşîlikteki eğitim öğretim durumu bazı unsurlar çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bilindiği üzere eğitim öğretimin yapılabilmesi için gerekli olan dört temel unsur vardır. Bunlar öğreten, öğrenen, bilgi kaynakları ve eğitim-öğretim mekânıdır. (s. 37-38) Alevi-Bektaşîlikteki eğitim öğretim durumu işte bu unsurlar dikkate alınarak işlenmiştir. Yazar, öncelikle Alevi-Bektaşîlikte öğretici konumunda olan dede ve dedelik makamlarına değinmiştir. Alevi toplumunun eğitim öğretim sürecinde öğretmen konumunda olan kişinin “dede” olduğu söylenebilir. Yazar dedelerin kimler arasından seçildiği, kökeni, tarihi açıdan dede kavramının nerden geldiği, dedelerin sahip olması gereken temel nitelikler ve dedelik makamının işlevleri konularına kapsamlı bir şekilde eğilmiştir. Bunun yanında dede dışında eğitici kişiler konumunda olan rehber ve mürebbi kavramları da ele alınmıştır. (s. 39-52)

Alevi toplumunda öğrenen konumunda olan kişiler talip/mürîd şeklinde isimlendirilmektedir. Taştekin, “Öğrenen Konumunda: Talip/Mürîd” adlı konu başlığı altında talip ve mürîd kavramlarını açıklamıştır. Bunun yanında öğrenen konumunda olan talip ve mürîdin sahip olması gereken temel niteliklerden de söz etmiştir. Bu nitelikler genel itibarıyla talip olan kişinin doğru sözlü ve dürüst olması, verdiği sözü tutması, gıybetten kaçınması, hal ehli olup kâl ehli olmaması, kendisi için istediğini başkası için de istemesi, bütün yaratılmışlara bir gözle bakması, boş yere konuşmaması, her türlü cefaya tahammül göstermesi, elinden gelen işi yapması vs. şeklindedir. (s. 53-59)

Yukarıda da değinildiği üzere eğitim öğretimin gerekli temel unsurlarından biri de mekândır. Alevilikte bu mekân, cemevidir. “Bir Eğitim ve Öğretim Mekânı Olarak Cemevi” adlı konu başlığında cemevinin fonksiyonundan, cemevinde gerçekleştirilen dinsel törenlerden, yani cem ayini çeşitlerinden bahsedilmektedir. Cemevinin en temel fonksiyonunun Dört Kapı Kırk Makam öğretisinin kişinin bilincine/davranışına aktarılması için yapılan bir toplu öğretim olduğu söylenebilir. Bunun yanında cemevi

bir ibadethane olarak görülmekle birlikte edep-erkân, sorgu-sual ve karar verme merkezidir. Cem ayini çeşitleri ise; Görgü Cemi, İkrar Cemi, Düşkünlük Cemi, Musahiplik Cemi, Baş Okutma Cemi, Dardan İndirme Cemi, Koldan Kopan Cemi, Abdal Musa Cemi, Nevruz Cemi ve Muharrem Cemi şeklinde sıralanmaktadır. (s. 59-66) Eserde cem ayini çeşitlerine çok sayıda örnek verilse de sıralanan bu cemlerin niçin, nasıl, hangi amaçla yapıldığı gibi detaylara pek fazla yer verilmemektedir.

Eğitimin yapılabilmesi için gerekli olan temel unsurlardan bir diğeri de bilgi kaynaklarıdır. Taştekin, Alevilik-Bektaşiliğin eğitim sürecinde kullanılan bilgi kaynaklarını “Alevi-Bektaşî Öğretisini Besleyen Kaynaklar” başlığı altında işlemiştir. Bu başlık altında öncelikle Alevi-Bektaşî öğretisini besleyen önemli şahsiyetlerden söz edilmiştir. Öncelikle Ehl-i Beyt çerçevesinde Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’in Alevilikteki yerlerine ve kendilerine verilen değerlerden bahsedilmiştir. Daha sonra Ehl-i Beyt nesli imamların kısaca hayatına değinilmiştir. Son olarak Alevilik-Bektaşilikte örnek bir şahsiyet olarak görülen Hacı Bektaşî Veli’nin hayatını anlatmıştır. Alevi-Bektaşî öğretisini besleyen yazılı kaynaklar on altı eserden ve kısaca bu eserlerin temel içeriklerinden söz edilmiştir. Alevi-Bektaşî öğretisini besleyen bu yazılı kaynaklar genellikle Alevi-Bektaşilikte rol model olarak kabul edilen şahsiyetler tarafından kaleme alınmıştır. Bu kişiler Hacı Bektâş-ı Velî, Durmuş Topal, Cabbar Kulu, Kaygusuz Abdal, Vîrânî Baba, Şeyh Safiyüddîn Erdebîlî, İmam Cafer-i Sâdık gibi kişilerdir. (s. 66-106)

Eserin ikinci bölümünde işlenen son konu, “Alevi-Bektaşî Klasiklerinde Öğretim Yöntemleri” adlı konudur. Taştekin, bu başlık altında ahlak öğretimine ilişkin Alevi-Bektaşî klasik kaynaklarında kullanılan yöntemleri sıralamıştır. Bu yöntemler sırasıyla anlatım yöntemi, soru-cevap yöntemi, şiirlerle öğretim, edebi sanatlardan yararlanma, benzetme/teşbih ve kıssalar yoluyla eğitim şeklindedir. Alevi-Bektaşî klasik eserlerine bakıldığında anlatım metoduna diğer yöntemlere kıyasla daha sıkça başvurulduğu görülmektedir. Bu yöntemden sonra en çok kullanılan bir diğeri yöntem ise soru-cevap metodudur. (s. 106-114)

Üçüncü bölüm olan “Alevi-Bektaşî Öğretisinde Ahlaki İlkeler” adlı başlık altında, Alevi-Bektaşî öğretisindeki temel ahlaki kuralların neler olduğu konusu ele alınmıştır. Buradaki ahlaki ilkeler, Hünkar Hacı Bektaşî Veli’ye ait olan Makalat isimli eserde yer alan dört kapı kırk makam öğretisinden hareketle tespit edilmiştir. Alevi-Bektaşî klasik eserlerinde dört kapı kırk makam öğretisi, Allah’a ulaşmanın yolunun dört katlı binadan geçtiği ifade edilmektedir. Bu binanın katları sırasıyla şeriat, tarikat, marifet ve hakikatten oluşur. Her bir kat ise on odadan oluşmaktadır. Alevi-Bektaşî klasik eserlerinin çoğunda bu kavramların ne anlama geldiği etrafıca ele alınmaktadır. (s. 115-126)

Taştekin, şeriat kapısı içinde yer alan on makam içinde yalnızca üçünün ahlaki açıdan değerlendirilebileceğini ifade etmiştir. Bu makamlar nikâh, şefkatli olmak ve iyiliği emredip yaramaz işlerden sakınmaktır. (s. 126-130) Yazar, tarikat kapısı içinde ahlaki ilkeler ile ilgili bir makamın bulunmadığını belirtmiş, marifet kapısı içinde doğrudan ahlaki ilke olarak değerlendirilebilecek beş makamın olduğunu açıklamıştır. Bunlar edep, perhizkarlık, sabır, utanma ve cömertlik makamları şeklindedir. Eserde söz konusu makamlar, Alevilerin örnek şahsiyet olarak gördükleri kişilerin görüşleri çerçevesinde ortaya konulmuştur. (s. 130-147) Hakikat kapısındaki ahlaki ilkelere gelindiğinde ise, burada ahlaki ilgilendiren dört makam tespit edilmiştir. Bu makamlar alçakgönüllü olmak, herkese aynı gözle bakıp kimseyi ayıplamamak, iyilik yapmak ve güvenilir olmaktır. (s. 147-169) Bu makamlar Alevi-Bektaşî klasik eserleri çerçevesinde ele alınıp değerlendirilmiştir. Yazarın ahlaki ilkeleri ilgilendiren söz konusu makamları etrafıca açıkladığı ve yerinde değerlendirmelerde bulunduğu ifade edilebilir.

Üçüncü bölümün sonlarında “eline, diline, beline hâkim ol” ilkesinden, üç sünnet yedi farz içinde yer alan ahlaki ilkelerden, ahlaki ve sosyal açıdan musahiplik kurumundan söz edilmiştir. Musahiplik kurumu, iki evli çiftin cemde pir ve toplum önünde söz verip yol kardeşi olması şeklinde açıklanmaktadır. Bu kavramla eş anlamlı olarak “ahiret kardeşliği, yol kardeşliği, ikrar verme, kardeşlik tutma” kavramları da kullanılabilir. Alevi öğretisinde musahipler birbirlerinin kefilisi ve denetleyicisidirler. Ayrıca talibin

işlediği her suçtan yol kardeşi de sorumludur. Tüm talipler yol kardeşlerini yaşam boyunca karşılıklı bir şekilde denetler, uyarır ve doğru yoldan ayrılmalarını engellemeye çalışırlar. Musahiplik kurumunun çok iyi tasarlanmış dört kişilik bir oto kontrol sistemi olduğu söylenebilir. İnsanların musahip olarak görülmeleri cem töreni ile gerçekleşmektedir. (s. 169-186) Son olarak sonuç bölümünde genel bir değerlendirme yapılarak eser bitirilmiştir. (s. 187-189)

“Alevi Bektaşî Öğretisinde Ahlak Eğitimi” adlı çalışma, genel itibariyle Alevi-Bektaşî inanç yapısı içinde ahlak kavramına nasıl yaklaşıldığını, ahlak eğitime verilen önemi, kaynakları ve bu süreçte hangi unsurların devrede olduğunu tafsilatlı bir şekilde ortaya koymaktadır. Esere bir bütün olarak bakıldığında çalışmanın amacına ulaştığı ifade edilebilir. Bununla birlikte Alevi-Bektaşîliğin kısaca tarihi gelişiminden söz edilmesi okuyucuların konu hakkında ön bilgiye sahip olması açısından faydalı olabilirdi. Zira Alevi-Bektaşîliğin İslam düşünce geleneğinde nasıl ortaya çıktığı, mezhep açısından nasıl konumlandığı toplumun geneli tarafından merak edilen bir konudur. Bu konuya değinilmesi okuyucunun konu hakkında bilgilenmesini sağlayabilirdi. Alevi-Bektaşîliğin tarihi gelişim süreci, eserde “Alevi-Bektaşî Öğretisinde Eğitim” adlı ikinci bölümün içinde yer alacağı gibi ayrı bir bölüm olarak da ele alınabilirdi.

Esere bir bütün olarak bakıldığında, özellikle Alevi-Bektaşî öğretisindeki ahlak eğitimi ilgilendiren konuların bütüncül ve kapsayıcı bir şekilde aktarılmasının okuyucular tarafından konunun iyi bir şekilde anlaşılmasına olanak tanıdığı söylenebilir. Özellikle cümlelerin çok uzun olmaması kitabın akıcılığına katkıda bulunmaktadır. Bununla birlikte kullanılan dilin sade, açık ve anlaşılır olması eserin okunmasını kolaylaştırmakta ve okuyucuyu yormamaktadır. Eserin, din eğitimi bilimine ahlak eğitimi açısından farklı bir perspektif sunarak alandaki önemli bir boşluğu doldurduğu ifade edilebilir. Nitekim Alevi-Bektaşîlikte ahlak eğitiminin nasıl gerçekleştiği nadiren ele alınan bir konudur. Bu çalışma, Alevi-Bektaşî inanç sistemi bağlamında ahlak eğitiminin teorik ve pratik boyutlarına ilişkin ayrıntılı bir analizi ortaya koymaktadır. Alevi-Bektaşî inanç sistemindeki ahlak ve ahlak eğitiminin çalışılması, değerlerin anlaşılması ve ahlak eğitime farklı bir perspektif kazanımı için önemli bir zemin sunmaktadır. Farklı kültür ve inançların ahlak eğitime yaklaşımlarını ortaya koymak din eğitimi biliminin çok boyutlu bir bakış açısıyla zenginleşmesine katkı sağlayabilmektedir.